

Ombudsman ZČU Petr Šimon je připravený čerit vody

17.1.2024 - Pavel Korelus | Západočeská univerzita v Plzni

Studentky, studenti, zaměstnankyně a zaměstnanci Západočeské univerzity v Plzni se mohou od 1. ledna obracet na ombudsmana.

Mají-li pocit, že se na univerzitě setkali s diskriminací a byla ohrožena jejich práva, jejich podnětem se bude zabývat Petr Šimon, který je na ZČU od roku 2021 zodpovědný za oblast rovných příležitostí a nediskriminace. Nyní bude dohlížet na oblast sociálního bezpečí z pozice ochránce práv.

Proč jste přijal funkci ombudsmana?

Jedním z důvodů, proč jsem nabídku ze strany pana rektora přijal, bylo asi to, že jsem přesvědčen, že takováto pozice na naší univerzitě zásadně chyběla. Myslím tím, absenci jakéhosi mezičlánku v hierarchii univerzity, který bude propojovat jednotlivé aktéry a aktérky z různých rovin a pólů univerzitního společenství. Jsem přesvědčen, že na ZČU, podobně jako v celé společnosti, jsou osoby, které potřebují zastání, protože se ocitly v situaci, která je pro ně, eufemisticky řečeno, nepřívětivá. A právě nově vytvořená pozice ombudsmana je jednou z těch, které mohou napomoci dané situace řešit.

Pokud je jedním z požadavků na ombudsmana, aby uměl komunikovat s různými skupinami, tyto skupiny propojovat, dovést k dialogu, tak si myslím, že toto splňuji. Ombudsmanské aktivity, zejména prevence, informační kampaň, workshopy či setkávání, podle mého navazují na mé předchozí kroky z oblasti rovných příležitostí.

Kdo se tedy může na ombudsmana obrátit a s čím mu může pomoci?

Na ombudsmana Západočeské univerzity v Plzni se mohou obrátit jak studující, tak všichni zaměstnanci a zaměstnankyně univerzity v případě, že došlo k potenciálnímu ohrožení jejich práv diskriminačním jednáním v rámci instituce. Ombudsman, který dohlíží na vytváření a udržování sociálního bezpečí na ZČU, v případech jeho porušení působí jako mediátor sporů a konfliktů, prověřuje obdržené podněty.

Sociálním bezpečím zde mám na mysli prostředí založené na respektu, rovnosti či otevřenosti, tj. prostředí, v němž jsou diskriminace, šikana, agrese, sexualizované či genderově podmíněné násilí naprosto nepřijatelné. Rád bych též zdůraznil, že podnět k projednání mohou podat i svědkyně či svědci, kteří byli danému jednání přítomni.

Ombudsman v neposlední řadě organizuje školení, semináře, diskuse a další aktivity spojené s prevencí a popularizací oblasti sociálního bezpečí a rovných příležitostí na ZČU. V tomto ohledu budu navazovat na to, co jsem se svým týmem připravoval v uplynulých letech.

A co naopak do jeho kompetence nespadá?

Do kompetence ombudsmana nepatří případy spojené s plagiátorstvím. Konflikty týkající se porušení akademické etiky či etiky vědecko-výzkumné a tvůrčí činnosti řeší ombudsman, dojde-li k porušení etických norem, zabývá se jimi Etická komise.

Jak ombudsmana kontaktovat?

V současné době to je možné emailem (ombuds@rek.zcu.cz) či telefonicky (724 953 686) a domluvit se na osobní konzultaci. V průběhu ledna budou v areálu ZČU instalovány schránky důvěry k podávání případných podnětů, jedna se bude nacházet v přízemí FST, druhá ve budově FPE ve Veleslavínově ulici. Připravujeme též možnost anonymního podání podnětu prostřednictvím elektronické linky. O aktualitách spojených s činností ombudsmana informujeme také na stránce Sociální bezpečí webu ZČU, do konce ledna mám v plánu připravit instagramový i facebookový profil, kde budu informovat o svých aktivitách v oblasti prevence, školení a workshopů.

Je vysokoškolské prostředí v oblasti sociálního bezpečí něčím specifické?

Dle mého tím, že je pestré, heterogenní, je tvořeno jedinci s různými zkušenostmi, sny, cíli. Zároveň se od univerzit očekává, že budou v rámci své třetí role reflektovat společenský vývoj, klást otázky a pokoušet se na ně najít odpovědi. A to se týká i oblasti rovných příležitostí a nediskriminace. Dle své zkušenosti vím, že jsme v této oblasti v posledních letech ušli velký kus cesty, i když nás bohužel ještě mnohem delší cesta čeká. Rád bych poděkoval studentům a studentkám, že nad současným, a hlavně budoucím světem přemýšlejí, přinášejí podněty, které mohou být pro naši generaci nesrozumitelné a komplikované, což ale neznamená, že bychom se jimi neměli zabývat. Právě naopak. Jsem přesvědčen, že tyto podněty k reflexi budou důležité pro mě v roli ombudsmana i v osobním životě.

Aby služby ombudsmana fungovaly, bude třeba mít v něj důvěru. Jak se dá vybudovat?

Toto je přesné, důvěra je jedním z klíčových slov. Mým cílem je vytvořit a posilovat celouniverzitní systém sociálního bezpečí, který bude založený na vzájemné důvěře. Jak toho dosáhnout? Setkáváním, diskusemi, otevřeností a zároveň zárukou diskrétnosti a mlčenlivosti. Rád bych ve své pozici spolupracoval jak na formální, tak neformální úrovni, tzn. pomocí přístupu „zdola nahoru“ i „shora dolů“. Již v lednu jsem začal oslovovat zástupce a zástupkyně studentských spolků, vedení součástí či příslušných rektorátních pracovišť s cílem propojit již existující podpůrné aktivity, zmapovat to, co chybí, a posílit ekosystém univerzitního bezpečného prostředí.

Když už se ombudsman zabývá podnětem, jak postupuje?

Možností, jak získané podněty řešit, je více. Jednou z nich je mediace. Nepodaří-li se mediaci ukončit dohodou, ombudsman prošetří, zda došlo k porušení Etického kodexu nebo disciplinárnímu přestupku. V těchto případech může ombudsman podat podnět k zahájení šetření o porušení Etického kodexu nebo disciplinárního řízení.

Určitě ale nedělá všechno sám. S kým spolupracuje?

Kromě Etické komise, kolegů a kolegyně, s nimiž řeší podnět mediací, také například s Informačním a poradenským centrem, je-li nutná psychologická pomoc. Co se seminářů a popularizačních kampaní týče, spolupracuji například se zástupci a zástupkyněmi všech součástí, se studentskými spolky nebo s Feministickým univerzitním kroužkem. Výměna zkušeností probíhá v rámci meziuniverzitní spolupráce a diskusí s ombudsosestami z jiných univerzit, téma sociálního bezpečí je přeci jen v Česku tématem novým.

Rád bych zdůraznil, že základní podmínkou je zachování mlčenlivosti.

Ke sdílení meziuniverzitních zkušeností – aniž bychom konkrétní, o kterou školu jde, můžeme zmínit příklad dobré ombudsmanské práce?

Na tuto otázku není jednoduchá odpověď. Ne snad proto, že by příklady dobré praxe neexistovaly, ale proto, že v podstatě každá ze škol má svůj systém nastavený různě. Někde hrají hlavní roli

ombudsmani a ombudsmanky na fakultách, jinde je systém centralizovaný, jinde je zase důraz kladen spíše na Etickou komisi. Sdílení zkušeností probíhá jak formálně, tak neformálně. Tento týden se budu poprvé účastnit kolokvia Školské ombudsmanské platformy, jehož členkami a členy jsou zároveň lidé, s nimiž jsem v pracovním i přátelském kontaktu již několik měsíců či let.

<https://info.zcu.cz/clanek.jsp?id=6024>